

มรณาสันนวิถึ (วิธีจิตของคนที่ไกล้ตาย)

นำเสนอเมื่อ : 24 พ.ย. 2552

มรณาสันนวิถึ (วิธีจิตของคนที่ไกล้ตาย)

มรณาสันนิเวติ เป็นวิถิจิตที่ไกลจะตาย หมายถึง เมื่อมรณาสันนิเวติเกิดขึ้นแล้ว จิตจิต (จิตที่ดับสิ้นไปจากภพชาติปัจจุบัน) ย่อมเกิดขึ้นในลำดับที่ใกล้เคียงกัน จะไม่มีวิถิจิตที่มีอารมณ์เป็นอย่างอื่นเกิดขึ้น คั่นระหว่างจิตจิตอีก

ในมรณาสันนิเวตินี้ มีขณจิตเกิดขึ้นเพียง ๔ ขณะเท่านั้น (ปกติจะเกิดขึ้น ๗ ขณะ)

เพราะเหตุที่จิตมีกำลังอ่อน เนื่องจากอำนาจของกรรมที่ส่งมานั้น ใกล้จะหมดอำนาจอยู่แล้ว และอีกประการหนึ่ง ทัฬหีวัตถุอันเป็นกัมมชรูป ซึ่งเป็นที่ตั้งของจิต ก็มีแต่จะเสื่อมลงเรื่อยๆ กำลังของขณจิตอ่อนไป เหมือนไฟที่นำมันจะหมด หรือจะมอดอยู่แล้ว แสงสว่างของไฟ ก็ย่อมจะริบหรี่ เพราะหมดกำลังของปัจจัย คือน้ำมันและไส้นั่นเอง

เมื่อหมดมรณาสันนิเวติแล้ว ต่อจากนั้นจิตก็เกิดขึ้น ๑ ขณะ เรียกว่า สัตว์นั้นถึงแก่ความตาย

ในทันทีที่จิตติดบลง ปฏิสนธิจิตจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน โดยไม่มีจิตอื่น เกิดขึ้น มาคั่นระหว่าง จิตติดกับปฏิสนธิจิตได้เลย

แต่สำหรับจิตติดของพระอรหันต์นั้น จะไม่มีปฏิสนธิจิตมาเกิดต่อจากจิตติดอีก เพราะพระอรหันต์ทั้งหลายเป็นผู้สิ้นกิเลสแล้ว ภพชาติที่จะต้องเกิดอีกไม่มี เมื่อจิตติดบลง จึงเข้าสู่ปรินิพพาน

(ขวนะจิต หมายถึง การเสพอารมณ์ ๔ ของจิตคือ ทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ปกติของสัตว์จะเกิดขึ้น ๗ ขณะ)

อารมณ์ของมรณาสันนิเวติ

ธรรมดาสัตว์ทั้งหลายที่ยังมิได้เป็นพระอรหันต์นั้น จะเป็นสัตว์นรก เปเรต อสุรกาย หรือเดรัจฉานก็ตาม ..หรือเป็นมนุษย์ เทวดา และพรหมก็ตาม เมื่อใกล้จะตาย นิमितทั้ง ๓ คือ กรรมอารมณ์ กรรมนิมิตอารมณ์ หรือคตินิมิตอารมณ์ อย่างใดอย่างหนึ่ง ย่อมปรากฏเฉพาะหนานในทวารใดทวารหนึ่ง แห่งทวารทั้ง ๖ นั้นเสมอ...

พระอนุรุทธาจารย์ จึงแสดงว่า...

"ตถา จ มรณทานัน ปน มรณกาลे กมฺมวฺวา

กมฺมณิมิตฺตวฺวา คตินิมิตฺตวฺวา ฉนฺหํ ทวารานํ

อญฺญตฺรสุมํ ปตฺตจฺกฺกฐาติ"

"อารมณ์ของมรณาสันนิเวติ จึงได้แก่นิมิตอารมณ์ทั้ง ๓ ประการ คือ

กรรมอารมณ์ กรรมนิมิตอารมณ์ และคตินิมิตอารมณ์"

กรรมอารมณ์ ได้แก่ ธรรมอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับกุศลกรรม อุกุศลกรรม กรรมอารมณ์ที่เป็นฝ่ายกุศล ได้แก่ การทำบุญ ให้ทาน รักษาศีล ฟังธรรม หรือเจริญภาวนา โดยทำมาแล้วด้วยความปิติโสมนัสอย่างไร ก็ให้ระลึกถึงความปิติโสมนัสให้เกิดขึ้น คลายกับว่าตนกำลังทำบุญให้ทาน รักษาศีล ฟังธรรม หรือเจริญภาวนาอยู่ในขณะนั้น

ส่วนกรรมอารมณ์ที่เป็นฝ่ายอกุศล ได้แก่ การที่ตนเคยฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ เคยฉกชิงวิ่งราว เคยโกรธแค้นพยาบาท ความเสียใจหรือความโกรธนั้น คล้ายๆกับว่า กำลังปรากฏขึ้นกับตน เพราะเหตุดังกล่าวเหล่านั้น

กรรมอารมณ์นี้เป็นความรู้สึกทางใจ จึงปรากฏได้เฉพาะทางมโนทวารทางเดียว เมื่อกรรมอารมณ์เป็นฝ่ายกุศลก็ไปสู่สุคติ ถ้ากรรมอารมณ์เป็นฝ่ายอกุศลก็ต้องนำไปสู่ทุคติ

กรรมนิมิตอารมณ์

กรรมนิมิตอารมณ์ ได้แก่ อารมณ์ ๖ คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และสภาพที่รู้ได้ทางใจ ที่เกี่ยวข้องการกระทำของแต่ละบุคคล ที่ตนได้กระทำแล้วด้วยกาย วาจา ใจ ย่อมจะมาแสดงนิมิตเครื่องหมายใหญ่โต"เมื่อใกล้จะตาย"

ถ้าเป็นฝ่ายกุศล ก็ให้รู้ได้เห็น เป็นการทำบุญให้ทาน เช่น เห็นโบสถ์ วิหาร โรงเรียน โรงพยาบาล ที่ตนเคยสร้าง เห็นพระภิกษุที่เคยบวชตนเอง หรือบวชลูก-หลาน เห็นพระพุทธรูปที่ตนเคยสร้าง เป็นต้น

มรณาสันนิเวติก็ทวนเอาอารมณ์นั้นๆ มาเป็นอารมณ์ให้เป็นนิมิตเครื่องหมายในสิ่งต่างๆเหล่านั้น

กรรมนิมิตที่เป็นฝ่ายอกุศล เช่น เห็นแห อวน หอก ดาบ ปืนผาหนามไม้ เครื่องประดับประดาประดาเย็บเย็บสัตว์ ที่ตนเคยใช้ในการทำบาปมาแล้ว เป็นต้น มรณาสันนิเวติก็จะน้อมเอาสิ่งเหล่านั้นมาเป็นอารมณ์

กรรมนิมิตอารมณ์ ที่เป็นฝ่ายกุศล และอกุศลดังกล่าวมาแล้วนั้น ถ้าเป็นแต่เพียงนึกคิดถึงสิ่งต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วนั้น ก็จะปรากฏทางมโนทวาร(ทางใจ)เป็นอติอารมณ์ แต่ถ้าได้เห็นด้วยตาจริงๆ ได้ยินด้วยหูจริงๆ ได้กลิ่นด้วยจมูกจริงๆ ได้รสด้วยลิ้นจริงๆ ได้สัมผัสด้วยกายจริงๆ ก็เป็นนิมิตอารมณ์ ที่ปรากฏทางปัญจทวาร(ทวาร ๕ ตา หู จมูก ลิ้น กาย) และเป็นปัจจุบันอารมณ์

กรรมนิมิตที่เป็นฝ่ายกุศล ย่อมนำไปสู่"สุคติ" แต่ถ้ากรรมนิมิตเป็นฝ่ายอกุศล ก็ย่อมนำไปสู่ "ทุคติ"

คตินิมิตอารมณ์

คตินิมิตอารมณ์ เป็นนิมิตเครื่องหมาย ที่จะนำไปสู่" สุคติ หรือทุคติ "ถ้าเป็นคตินิมิตอารมณ์ที่จะนำไปสู่"สุคติ" ก็จะปรากฏเป็นปราสาทราชวัง วิมานทิพย์สมบัติ เทพบุตร เทพธิดา เห็นครมภ์มารดา เห็นวิသวา เห็นบานเรือน เห็นผู้คน หรือเห็นภิกษุสามเณร ล้วนแต่เห็นสิ่งที่ดีๆ

คตินิมิตอารมณ์ ที่จะนำไปสู่"ทุคติ"ก็จะปรากฏเป็นเปลวไฟ ถ้า เห็น ป่าทึบ เห็นนายนิรยบาล เห็นสุนัข เห็นแร้งกา เป็นต้น ที่กำลังเย็บเย็บทำอันตรายตน ซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งที่ไม่ดีทั้งสิ้น

คตินิมิตอารมณ์ ย่อมปรากฏได้ในทวารทั้ง ๖ แต่ส่วนมากจะปรากฏทางจักขุทวาร และทางมโนทวาร คือเห็นทางตากับทางใจเป็นส่วนมาก และจัดเป็นปัจจุบันอารมณ์

อารมณ์ของมรณาสันนิเวตินี้ ย่อมจะมีอารมณ์ที่เป็นกรรมอารมณ์ หรือคตินิมิตอารมณ์ อย่างใดอย่างหนึ่งมาปรากฏ แก่วิถิจิตสุดท้ายที่ใกล้ติดกับ"จิตติด"ที่สุด และอารมณ์ทั้งสามนี้ ย่อมเกิดขึ้นด้วยอำนาจของกรรมทั้ง ๔ ประการตามลำดับ คือ...

(จิตติด หมายถึง จิตที่ดับสิ้นไปจากภพชาติปัจจุบัน)

(คัดจากหนังสือ พระอภิธรรมมัตถดลสังคหะ)

คัดลอกมาจาก <http://www.srakaew.tht.in/article70Blank.html>

Popular keyword : [Lee Da Hae](#) ลี ดา เฮ, [Yoon Eun Hye](#) ยูน อึน เฮ, [Song hye kyo](#) ซองเฮเคียว